

Magyarországi Korrupciós Körkép

Ligeti Miklós

Transparency International Magyarország

Győr, 2018. január 23.

Áttekintés

A TI-Magyarország szervezete, tevékenységei

Globális korrupciós barométer (2016)

Korrupció érzékelési index (2016)

A korrupció legalizálása

A korrupció elleni küzdelem – civilszervezeti perspektíva

TI-Magyarország: kik vagyunk, mit teszünk?

A TI szervezete

A legismertebb korrupcióellenes nemzetközi civil szervezet/mozgalom

106 országban van jelen, központja Berlinben van

Húsz éve alapították, alapító: Peter Eigen (Németország)

„The objective may seem optimistic [...] but its founders are confident that it is an idea whose time has to come” (Financial Times, 1993)

Együttműködés(re törekvés) a kormánnyal, az üzleti szektorral és civil szervezetekkel

Az átlátható üzleti és társadalmi működésért küzd

Korrupció-mérési eszközeink:

- CPI – korrupcióérzékelési index
- Global Corruption Barometer – Globális Korrupciós Barométer
- Global Corruption Report – Globális Korrupciós Jelentés
- National Integrity Study (NIS)

A TI tevékenységei Magyarországon

„monitoring” → jogalkotás és események nyomon követése, véleményezése

korrupciómérés → kutatások, felmérések

„advocacy” → közérdekű érdekérvényesítés

információszabadság → közérdekű adatok megismerése iránt perek

egyedi korrupciós ügyek kivizsgálása

képzések és tanácsadási szolgáltatás

közbeszerzések elemzése, közbeszerzési monitoring
önkormányzatoknak, közintézményeknek: Integritási
Megállapodás (IP)

A TI Magyarország bevételei

Németh Szilárd szerint mi KFSz(=Külföldről Finanszírozott Szervezet) vagyunk

talán IMTSz(=Illegális Migrációt Támogató Szervezet) is vagyunk (?)

projektalapon

fontosabb támogatóink:

- EU Bizottság / OLAF
- Norvég Civil Alap
- Civil alapok (OSI)
- TI-S
- üzleti támogatók

diverzifikált finanszírozás

Globális korrupciós barométer 2016

Módszertan(i alapok)

Nemzetközi közvélemény-kutatás a lakosság körében

A megkérdezett állampolgárok korrupcióval kapcsolatos attitűdjeit és tapasztalatait vizsgálja

42 európai és közép-ázsiai országra terjedt ki a felmérés

Közel 60 000 embert kérdeztek meg

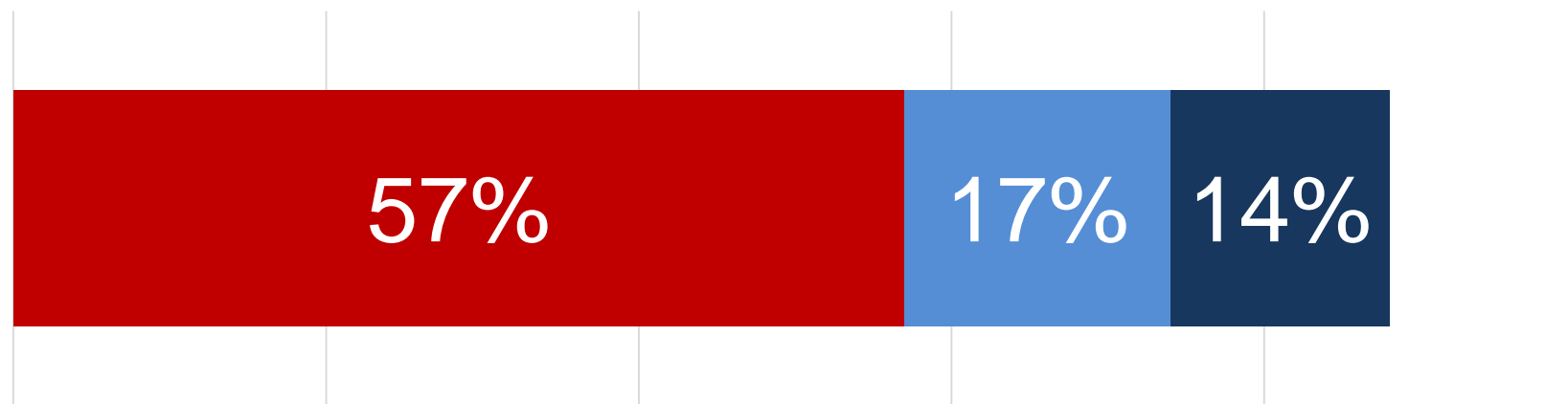
23 EU-tagállam vett benne részt

Magyarországon 1501 fős, lakosságra reprezentatív minta

Lekérdezés ideje: 2015. december – 2016. május

Növekvő korrupció

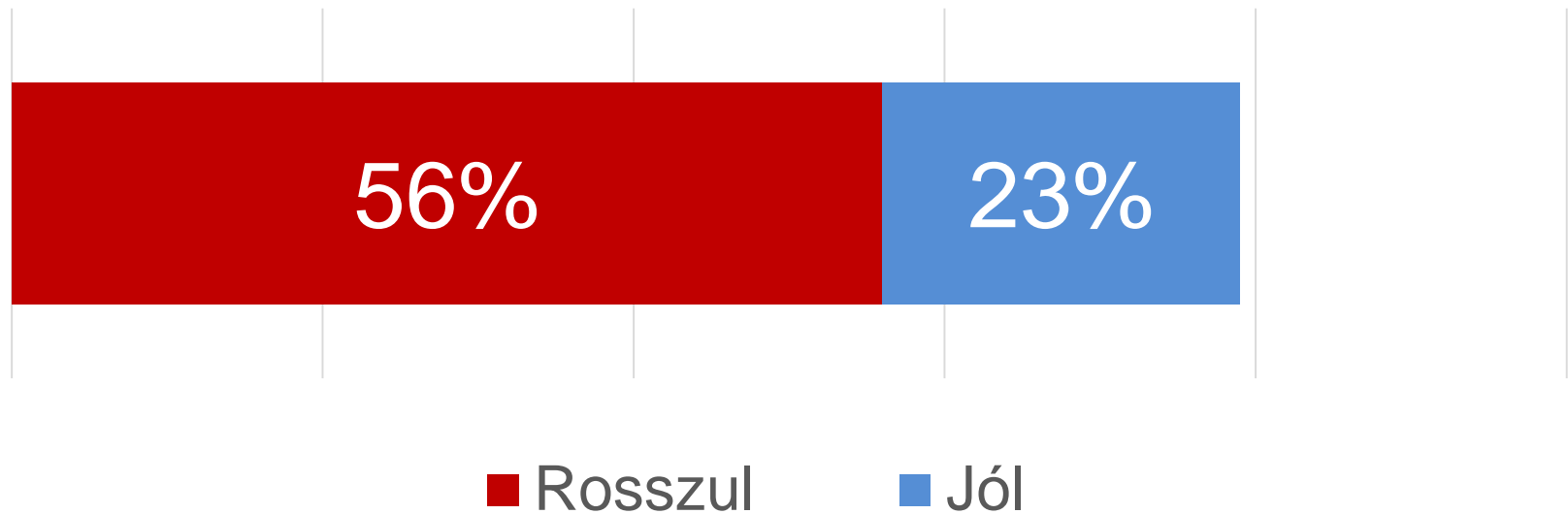
azok aránya, akik egyetértenek azzal, hogy „kevesebb a korrupció, mint 4 éve”

■ Nem ért egyet ■ Egyet is ért, meg nem is ■ Egyetért

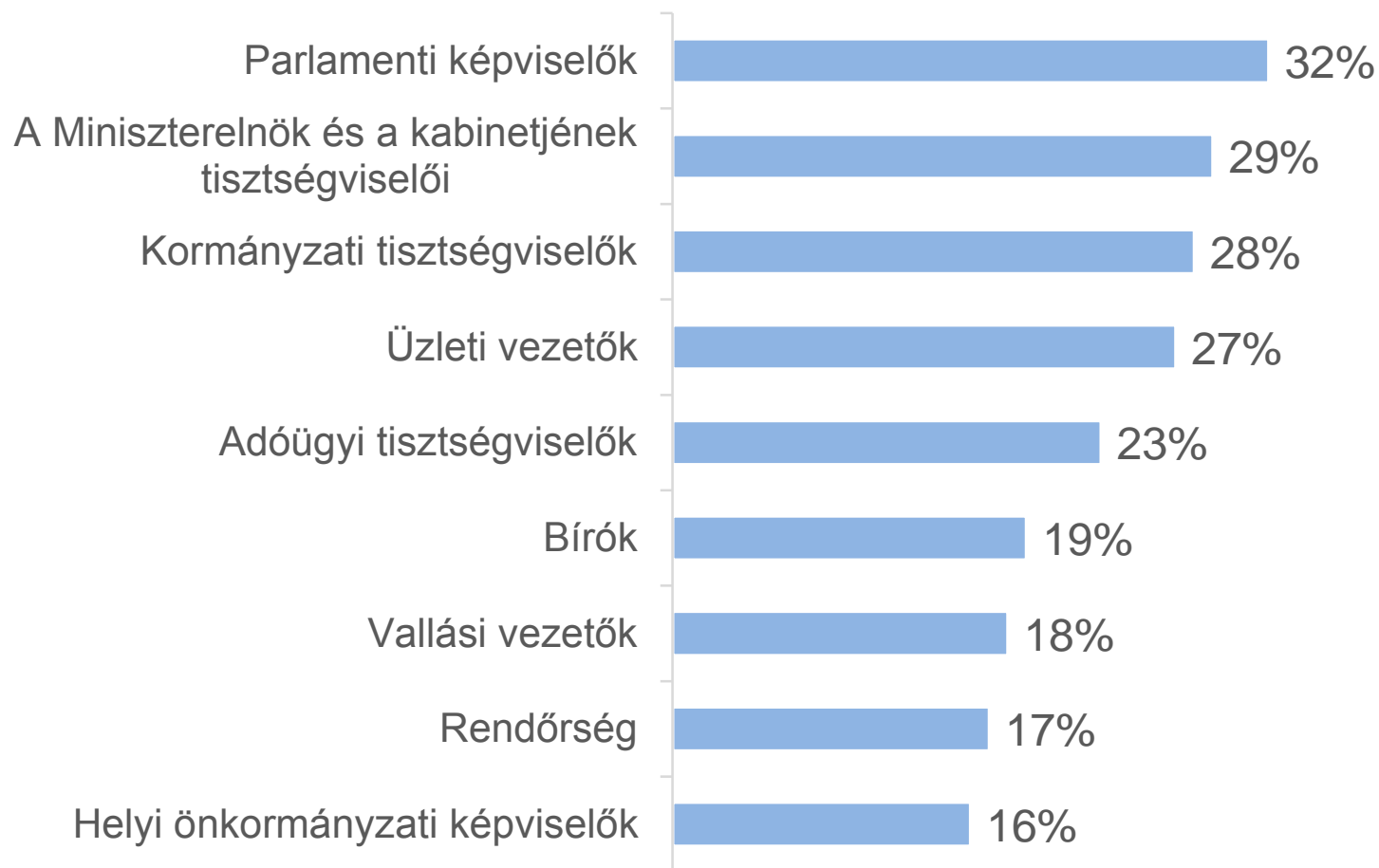
Elégtelen kormányzati intézkedések

a jelenlegi kormány miként kezeli
a korrupció elleni harcot?

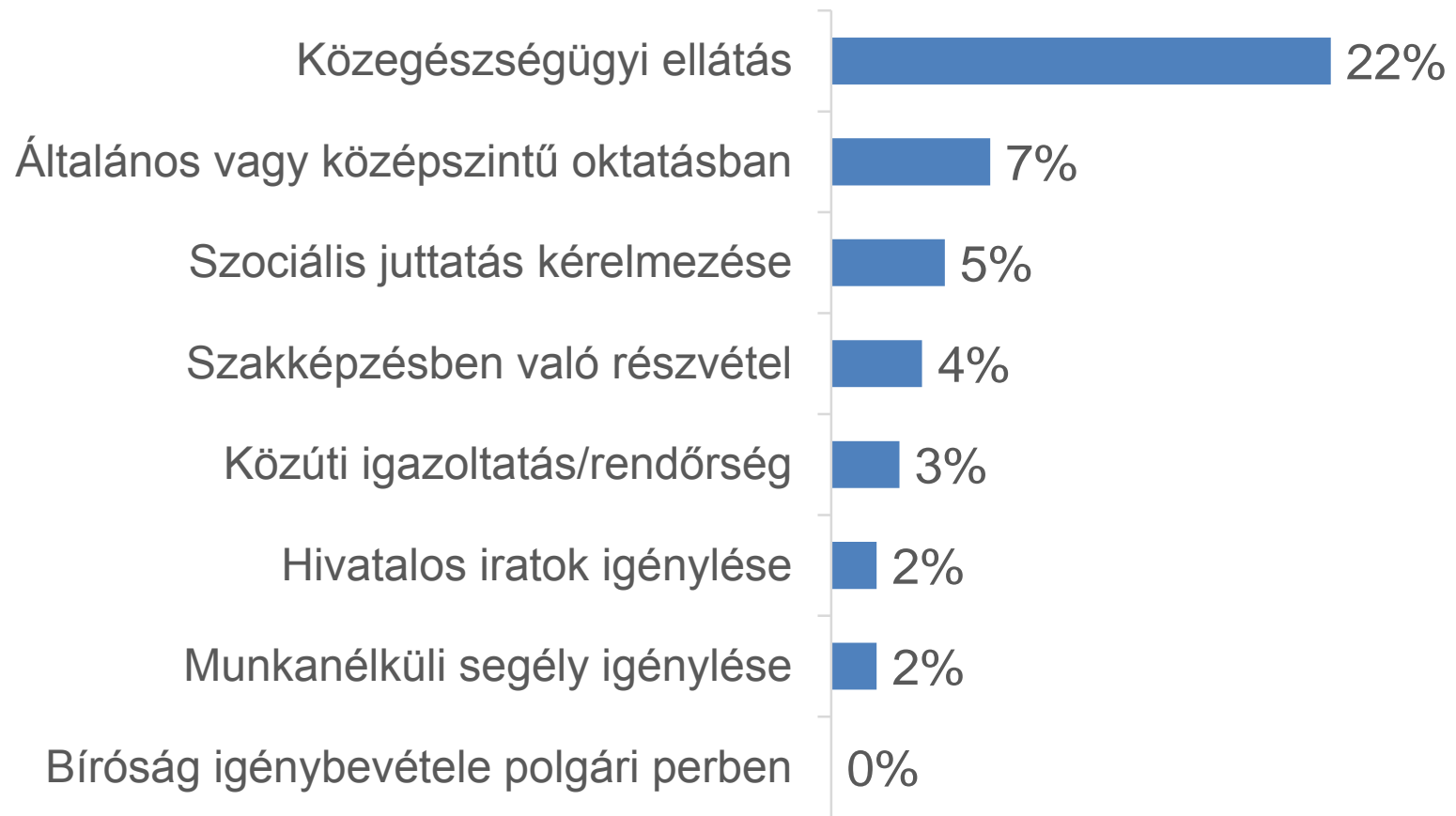
Sokan tartják korruptnak a döntéshozókat

A felsoroltak közül kiket tart korruptnak?

Utcai korrupció: az orvoshoz fordulók ötöde ad hálapénzt

az elmúlt 12 hónapban ön vagy háztartásának valamelyik tagja adott-e kenőpénzt vagy ajándékot az alábbi szolgáltatások igénybe vétele során?*

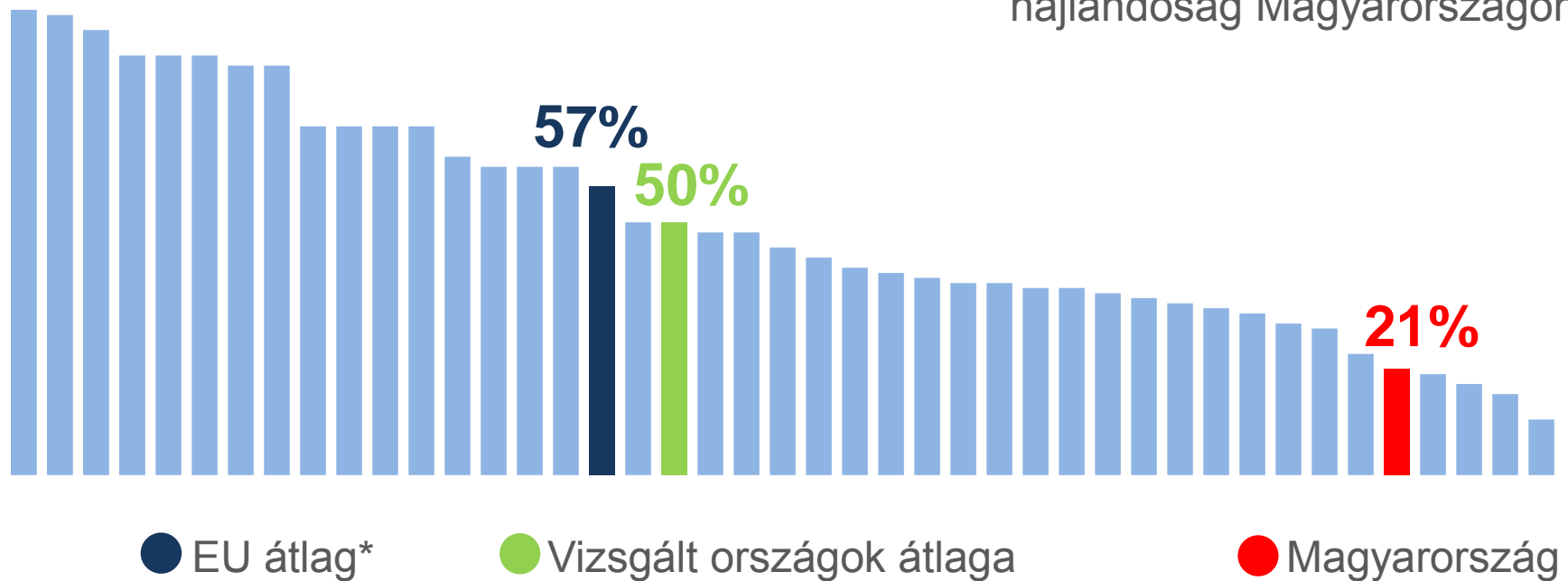

**azok körében, akik igénybe vették a fenti szolgáltatásokat*

Alacsony jelentési hajlandóság

azok aránya, akik jelentenek, ha korrupciót tapasztalnak
(2016)

korábbi, 2013-as adat: 30 %-os jelentési hajlandóság Magyarországon

* a felmérésben résztvevő európai uniós országok

A korrupciós helyzet megítélése

Növekvő korrupció

Elégtelen kormányzati intézkedések

A döntéshozókat sokan tartják korruptnak

Az utcai korrupció elsősorban az egészségügyben van jelen (hálapénz)

Tovább csökkent a korrupció jelentésének hajlandósága

Korrupció érzékelési index 2016

Módszertan(i alapok)

176 országot rangsorol

a gazdaság, a társadalom, illetve az állami intézményrendszer korrupciós fertőzöttsége alapján méri a *közszektor* korrupcióját

a TI berlini kutatói készítették

12 nemzetközi intézmény 13 kutatására támaszkodva, szakértők és üzletemberek megkérdezésén alapul

0-tól 100-ig terjedő skála

0 = nagyon fertőzött korrupcióval

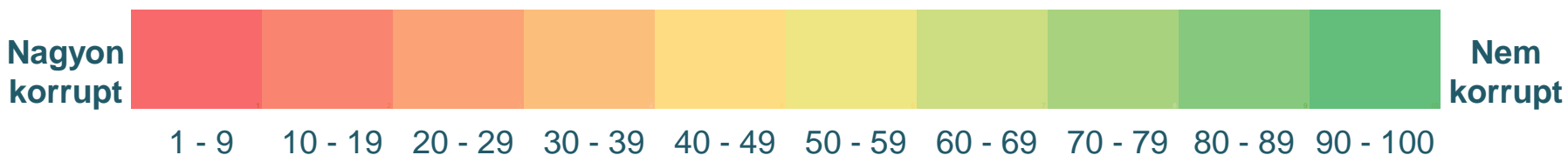
100 = egyáltalán nem korrump

Magyarországot 9 különböző alindex alapján vizsgálták

élmezőny

A CPI élmezőnyében lévő országokban stabil a demokrácia és jól működik a gazdaság. A közhatalom átláthatóan és elszámoltathatóan működik, szabad a sajtó, érvényesülnek az emberi jogok és független az igazságszolgáltatás

Helyezés	Ország	Pontszám
1	Dánia	90
1	Új-Zéland	90
3	Finnország	89
4	Svédország	88
5	Svájc	86
6	Norvégia	85

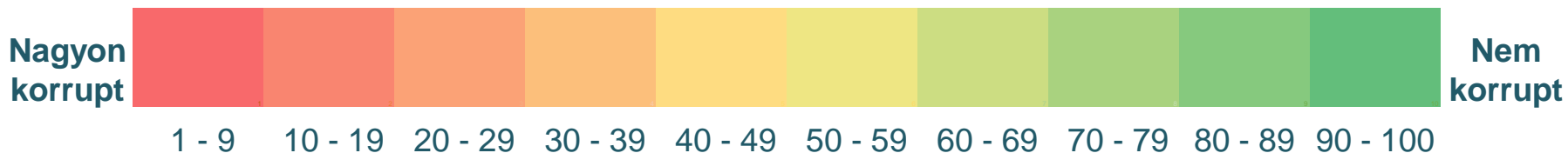

sereghajtók

Az utolsó helyen évek óta ugyanazok az országok találhatóak, idén Szomália zárja a sort. Ezeken a helyeken a korrupció óriási szegénységet okoz, továbbá nincs felelős állami vezetés, nem beszélhetünk elszámoltathatóságról, sem a közjót szolgáló államról.

Helyezés	Ország	Pontszám
170	Líbia	14
170	Szudán	14
170	Jemen	14
173	Szíria	13
174	Észak-Korea	12
175	Dél-Szudán	11
176	Szomália	10

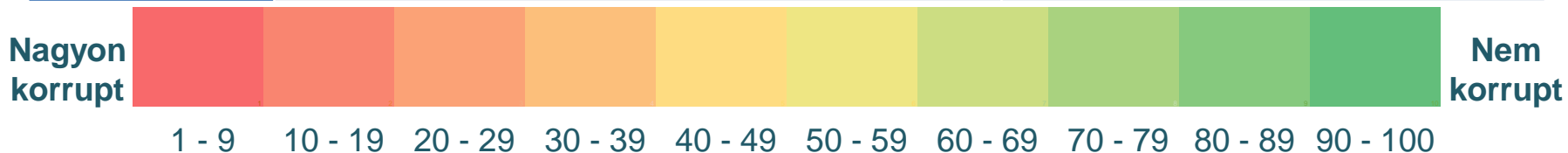

Magyarország a világ középmezőnyében

Magyarország hét helyet esett vissza, most az 57. helyen áll. Egyre rosszabb az ország megítélése a korrupció szempontjából. 2012 óta először került az ország 50 pont alá.

Helyezés	Ország	Pontszám
53	Namíbia	52
54	Szlovákia	51
55	Horvátország	49
55	Malajzia	49
57	Magyarország	48
57	Jordánia	48
57	Románia	48
60	Kuba	47

EU-s rangsor: már csak 3 ország korruptabb Magyarországnál

		ORSZÁG	PONT			ORSZÁG	PONT
1	↓	Dánia	90	15	↑	Szlovénia	61
2	↓	Finnország	89	16	↓	Litvánia	59
3	↓	Svédország	88	17	▬	Spanyolország	58
4	↓	Hollandia	83	18	↑	Lettország	57
5	▬	Németország	81	19	↓	Ciprus	55
5	▬	Luxemburg	81	19	↓	Csehország	55
5	▬	Egyesült királyság	81	19	↓	Málta	55
8	▬	Belgium	77	22	▬	Szlovákia	51
9	↓	Ausztria	75	23	↓	Horvátország	49
10	↓	Írország	73	24	↓	Magyarország	48
11	▬	Észtország	70	24	↑	Románia	48
12	↓	Franciaország	69	26	↑	Olaszország	47
13	▬	Lengyelország	62	27	↓	Görögország	44
13	↓	Portugália	62	28	▬	Bulgária	41

Közép- és Kelet-Európa: Románia beérte Magyarországot

	ORSZÁG	CPI 2016	CPI 2015	CPI 2014	CPI 2013	CPI 2012	Változás* pontszámban	
1.	Észtország	70	70	69	68	64		0
2.	Lengyelország	62	62	61	60	58		0
3.	Szlovénia	61	60	58	57	61		1
4.	Litvánia	59	61	58	57	54		-2
5.	Lettország	57	55	55	53	49		2
6.	Csehország	55	56	51	48	49		-1
7.	Szlovákia	51	51	50	47	46		0
8.	Horvátország	49	51	48	48	46		-2
9.	Magyarország	48	51	54	54	55		-3
9.	Románia	48	46	43	43	44		2
11.	Bulgária	41	41	43	41	41		0

* 2016-ban 2015-höz képest

A korrupció legalizálása

A NER hét éve: Magyarország túl a jogállamon?

közhatalmi 'felsőház' kiépítése → fékek & ellensúlyok építménye megroppant

kormány hatalmát közhatalmi szereplők nem/alig korlátozzák

testre szabott törvények

preferenciális szabályozás, diszkrecionális végrehajtás

gyakori alkotmánymódosítások (Alkotmány: 12, Alaptörvény: 5/6)

a törvények nem korlátai, hanem eszközei a hatalomgyakorlásnak → „instrumentalizált” jogalkotás

A közhatalom és az oligarchák egymás kölcsönös foglyai → „inverse state capture”

„**KÖZROSSZ**”

Az MNB sztori

MNB: 267 milliárd forint elmatolcsyása → Magyarország GDP-jének közel 1 %-a

százmiliók haveri és családi kifizetésekre

→ VS.hu portálnak

→ könyvkiadásra

→ BanKonzult tanulmányaira

kormány: alapítványi pénzek elveszítették a közpénzjellegüket

TI: jegybank vezetői megszegték a nemzeti vagyon kezelésére vonatkozó kötelezettségeiket → feljelentés LÜ-nél → nem indul nyomozás

Letelepedési magyar államkötvények

off-shore közvetítőcégek, ismeretlen tulajdonosi háttérrel

közvetítők profitja 74-89 ezer EUR/kötvény → ebből 29 ezer EUR magyar közpénz

6621 kötvény értékesítése → meghívó 18 ezer migránsnak

147-176 milliárd forint a közvetítő cégek haszna → ebből 57 milliárd forint közpénz

ÁKK 2017. március 31-ével lezárta az LMÁK forgalmazását (?)

Tao. támogatás a sportban

2011-2016: 360 milliárd forint tao. támogatás

2017: 80-90 milliárd forint (várható) tao. támogatás

összesen 360/450 milliárd forint adóvesztés

Felcsút eddig 13,9 milliárd forint Tao.-pénzhez jutott

Mezőkövesd és Kisvárda is nagyot mennek

az átlagos focicsapat kb. 4,3 millió forint Tao.-pénzt szerez

támogatók kiléte / támogatások cégenkénti összege adótitok

A korrupció elleni küzdelem

Civilszervezeti perspektíva

Belvárosi közbeszerzések (VS.hu)

TI-VS: kérjük a Dr. Sándor Ügyvédi Iroda önkormányzati közbeszerzésekre kötött keretszerződését + díjazását

önkormányzat: „az önkormányzat teljesíteni fogja felperesi követelésben foglalt adatokat, csak ennek teljes megtörténtéig szükséges egy kisebb határidő még az alperes részére.”

bíróság (első fok): a bíróság a keresetben foglaltakat valóban fogadta el (önkormányzat a tárgyaláson szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, beadványt nem terjesztett elő)

bíróság (jogerős): az alperes eljárása nem felelt meg a jóhiszemű pervitel kötelezettségének

Kúria: adatokat ki kell adni

önkormányzat: díjazás adatait elhallgatja → feljelentés + végrehajtás

MKB Bank értékesítése (Magyar Narancs)

TI - Magyar Narancs: MNB adja ki a Blue Robin, a Minerva, és a Pannónia Nyugdíjpénztár tulajdonosi szerkezetére, felépítésére vonatkozó adatokat

MNB: MKB Zrt. részvényei nem tartoznak a nemzeti vagyonba

bíróság (1. fok): MKB részvények köztulajdonban álltak, a köztulajdonban állás ténye önmagában megalapozza a közérdekű adatok kiadásának kötelezettségét

bíróság (2. fok) & Kúria: adatokat ki kell adni

(kérdés pontatlansága miatt a tényleges tulajdonosokat nem ismerjük)

MKB Bank szerződései, vezetői fizetések (Magyar Narancs)

TI – Magyar Narancs: MKB adja ki a vezetői javadalmazására vonatkozó adatokat + a szerződéslistáját és a cégeinek egyes adatait

MKB: az MKB nem (volt) nemzeti vagyon + banktitok + adótitok + MKB szanálása nem közfeladat volt

bíróság (1. fok): MKB részvényei nem veszítették el köztulajdoni minőségüket, MKB részvényeinek értékesítése köztulajdont érintő ügylet volt

(MKB elkésetten fellebbezett → eljárás egyelőre befagyott)

Erzsébet utalvány hirdetések a Lokálban (Magyar Narancs)

TI – Magyar Narancs: Erzsébet Utalványforgalmazó Zrt. adja ki a Lokáltól 2015-2016 során vásárolt hirdetések árát + szerződéseket

EUF Zrt.: nem lát el közfeladatot, nem használ közpénzt, nem tartozik az Infotv. hatálya alá + üzleti titok

Bíróság (1. fok): EUF Zrt. kizárólag közpénzből jött létre, maga is közpénzzel gazdálkodik és a közfeladatot ellátó Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány meghatározó befolyása alatt áll

Bíróság (2. fok): helybenhagyja → adatokat ki kell adni

EUF Zrt. semmilyen adatot nem ad ki → végrehajtás + feljelentés → nyomozás → EUF Zrt. kiadta az adatokat

Letelepedési magyar államkötvények (Magyar Nemzet)

TI – Magyar Nemzet: közvetítő vállalkozások által lejegyzett LMÁK darabszámok (ÁKK) + közvetítő vállalkozások engedélyezésekor figyelembe vett dokumentumok (OGY GB)

ÁKK: értékpapírtitok

OGY GB: nem perképes, nem lehet alany + ismételtség

bíróság (2. fok, ÁKK/OGY GB): adatokat ki kell adni

ÁKK → felülvizsgálat

OGY GB → adatokat kiadta → engedélyezési eljárás „nagyvonalú”

Társasági adó kedvezményre jogosító sporttámogatások

TI: NGM-EMMI, sportszövetségek, NAV adják ki a támogatási igazolásokat

alperesek (EMMI + NGM; 5 szakszövetség): adótitok

bíróság (1. fok): kereset elutasítása

→ indokoltan megismerhető adat az, hogy az állam milyen mértékű adóbevételről mond le

→ adótitkot is tartalmazó kiadni kért adatokat nem kötelesek az alperesek az igényelt formában kiadni

bíróság (2. fok): Az adótitok által védelmezett jog nem értékelhető olyan védendő jognak, ami egy közérdekű adat megismerhetőségét abszolút módon befolyásolhatja.

Kúria (EMMI+NGM): hatályában fenntartotta → adatokat ki kell adni

NGM → megtagad, EMMI → majd kiadja

Közmédia vezetőinek bére, juttatásai (RTL KLUB)

TI-RTL: MTVA és Duna Médiaszolgáltató adja ki a vezetők bérére, juttatásaikra, cégautóikra vonatkozó adatokat

MTVA / Duna Médiaszolgáltató: üzleti titok, személyes adatok védelme, nemzetbiztonsági kockázat, adatkezelői minőség hiánya, nem közfeladatot ellátó szervek

bíróság (2. fok): a kért adatok zömét ki kell adni

alperesek kiadták az adatokat

(BBC: inside the BBC/ Salaries and Expenses)

<http://www.bbc.co.uk/aboutthebbc/insidethebbc/managementstructure/biographies/>)

BanKonzult Kft. tanulmányai (444)

TI-444: MNB alapítványai adják ki a BanKonzult Kft.-től megrendelt „Hazai és globális gazdasági és pénzügyi trendek” című tanulmányokat

PADMA: a tanulmányok a BanKonzult Kft. védett adatait tartalmazó, szerzői jogi oltalom alatt álló szerzői művek

bíróság: az MNB által létrehozott alapítvány közpénzből gazdálkodó, közfeladatot ellátó szerv, így a megrendelésére készülő elemzések, az abban fellelhető adatok közérdekű adatok

Köszönöm a figyelmet!

Ligeti Miklós

Transparency International Magyarország

miklos.ligeti@transparency.hu